

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 26-11-2018
Enhed: JURPSYK
Sagsbeh.: DEPACC
Sagsnr.: 1809329
Dok. nr.: 758395

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 31. oktober 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 98 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Trine Torp (SF).

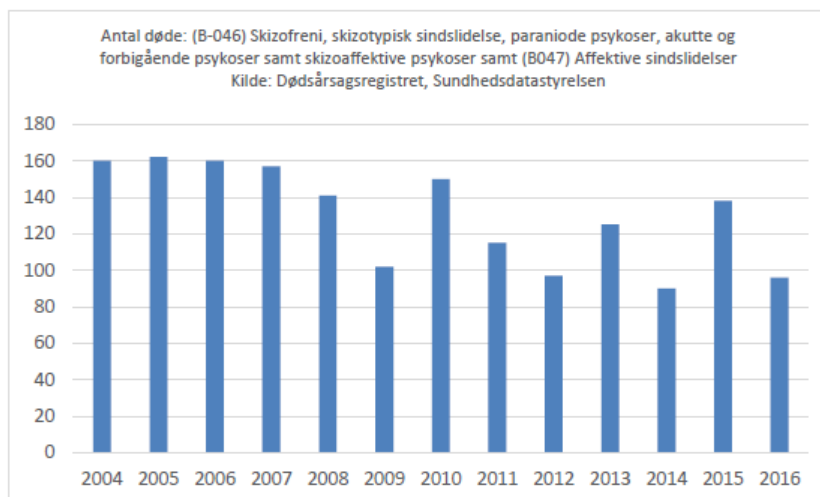
Spørgsmål nr. 98:

"I 2009 foretog daværende sundhedsminister Jakob Axel Nielsen (K) en undersøgelse af psykiatriske patienter, der døde i 2004-2006, hvor der på dødsattesten var registreret psykiatrisk lidelse som dødsårsag. Er ministeren indstillet på at igangsætte en fornyet undersøgelse som den i 2009? Der henvises til <https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2011-7/stadig-uenighed-om-obligatorisk-obduktion> <https://journalisten.dk/stor-haeder-til-lars-teilmann-nordjyske-medier>."

Svar:

Sundheds- og Ældreministeriet har til brug for svar på spørgsmålet indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen. Styrelsen har den 22. november 2018 bl.a. oplyst følgende:

"Data fra Dødsårsagsregisteret viser, at udviklingen i dødsfald med dødsårsag skizofreni og affektive sindslidelser siden 2004 er faldende i forhold til niveauet i 2004 (se diagram nedenfor). Data giver imidlertid ikke indblik i udviklingen i antallet af pludselig og uventede dødsfald, idet dette vil kræve en fornyet undersøgelse, svarende til undersøgelsen fra 2009.

Siden undersøgelsen i 2009 er der udmøntet 4 mio. kr. i finansloven for 2013 til at undersøge pludselige og uventede dødsfald i psykiatrien i det retsmedicinske forskningsprojekt Survive. Projektet har til formål, at forebygge tidlig død blandt psykisk

syge ved at undersøge relationer mellem død og faktorer som livsstil, medicinforbrug og genetik.

Survive har fra maj 2015 systematisk registreret relevante parametre på 500 afdøde mennesker med en psykisk lidelse og kan gennem flere studier skabe ny viden på området, der omhandler hjertekarsygdom, livsstil, metabolisk syndrom og medicinering samt genvariationer af betydning for hjerterytmen og metaboliseringen af medicin.

Overdødelighed hos mennesker med psykiske lidelser er en væsentlig udfordring, som er beskrevet i Psykiatriudvalgets rapport, i Sundhedsstyrelsens faglige oplæg samt i den nationale forskningsstrategi for mennesker med psykiske lidelser og indgår desuden også i regeringens forslag til en samlet handlingsplan for psykiatrien.

I sundhedsstyrelsens faglige oplæg anbefales:

- At fokus på forebyggende og opsporende tiltag i forhold til udvikling af somatisk sygdom styrkes både i psykiatrien og i de kommunale tilbud rettet mod borgere med psykiske lidelser.
- At forebyggelse af forkert dosering og sikker håndtering af medicin til mennesker med psykiske lidelser styrkes gennem øget fokus på at skabe sammenhængende indsats og helhedsorienteret behandling af mennesker med psykiske lidelser.

I forskningsstrategien fremgår det, at den medicinske behandling af psykiske lidelser kan have alvorlige skadevirkninger, herunder ændret stofskifte, vægtøgning og påvirkning af hjerte- og karfunktion. På den baggrund anbefales det, at der gennemføres større videnskabelige undersøgelser for at tilvejebringe ny viden om:

- specifikke årsager og årsagssammenhænge til den øgede dødelighed samt viden om relevante indsatser.
- hensigtsmæssig medicinering, og udvikling, afprøvning og implementering af indsatser, der fokuserer på livsstil og vaner.

Forskningsstrategiens anbefalinger kan således ses i sammenhæng til Survive-projektet, som gennem flere studier kan skabe ny viden.”

Sundhedsstyrelsen har i forbindelse med deres bidrag også forelagt spørgsmålet for Styrelsen for Patientsikkerhed:

”Styrelsen for Patientsikkerhed kan oplyse, at daværende Sundhedsstyrelsen (Enhed for Tilsyn) i 2008/9 i samarbejde med Embedslægeinstitutionerne, initierede en undersøgelse af pludselig uventede dødsfald blandt personer med psykisk sygdom og udarbejdede på baggrund af undersøgelsen den nævnte rapport.

Konklusionen var, at Sundhedsstyrelsen ikke kunne anbefale obligatoriske retsmedicinske obduktioner og tilhørende retskemiske undersøgelser af pludseligt uventet dødsfald blandt patienter med psykiatriske sindslidelser. Det var Sundhedsstyrelsens opfattelse, at øget viden om bivirkning af medicin og sygdomsudvikling hos denne patientgruppe bedst kunne opnås gennem større videnskabelige undersøgelser.

I 2008 udsendte Sundhedsstyrelsen skrivelse til regioner og kommuner om at have øget opmærksomhed på at indberette pludselig uventede dødsfald hos psykiatriske patienter, til politiet i medfør af sundhedslovens § 179.

Opgaver i forbindelse med retslægelige ligsyn blev tidligere varetaget af Embedslægerne. Opgaverne er uændret videreført og foretages i dag af læger ansat i Styrelsen for Patientsikkerhed. Læger fra Styrelsen for Patientsikkerhed varetager retslægelige ligsyn i samarbejde med politiet og vil typisk anbefale politiet, at der foretages retslægelig obduktion i de tilfælde, hvor der kan være tvivl om døds måde og dødsårsag. Det skal dog oplyses, at styrelsen alene kan anbefale, at der foretages retslægelig obduktion, men afgørelsen tilkommer politiet. Lovgivningen vedrørende retslægelige ligsyn er ikke ændret fra udarbejdelsen af rapporten i 2009. Styrelsens læger har ved de retslægelige ligsyn ekstra opmærksomhed på uventede dødsfald blandt patienter med psykisk sygdom, herunder vurdering af om der grundlag for at anbefale en retslægelig obduktion.

En del af debatten i 2008 handlede om ønsket om, at der blev foretaget obligatorisk obduktion af alle psykiske syge, der døde pludselig og uventet. Det blev fra flere steder argumenteret med, at en obduktion ville bidrage væsentligt til at afgøre den umiddelbare dødsårsag. Daværende Sundhedsstyrelsen tilkendegav i den anledning, at dette postulat ikke var fuldstændig korrekt, da det kun i et fåtal af disse dødsfald, at obduktionen entydigt vil kunne fastslå den umiddelbare dødsfald. I de tilfælde daværende Sundhedsstyrelsen kendte til, var det kun i meget få tilfælde, at en supplerende retskemisk analyse havde kunnet bidrage væsentligt til at fastslå den endelige dødsårsag blandt patienter behandlet med antipsykotiske lægemidler.

Styrelsen finder fortsat, at de nødvendige redskaber, der kan bidrage til viden om sygdom og dødelighed blandt patienter med psykiatrisk sygdom allerede foreligger, og at såvel personlige som økonomiske omkostninger ved rutinemæssige obligatoriske obduktioner, ikke står mål med den viden, der vil kunne opnås.”

Samlet vurderer Sundhedsstyrelsen følgende vedr. en ny undersøgelse som den i 2009:

”Der er behov for at skabe øget viden om pludselig og uventet død hos patienter med psykiske lidelser. Sundhedsstyrelsen finder således ikke, at en rutinemæssig gennemgang af de patienter, der registreres med dødsårsag psykisk lidelse står mål med den viden, der ville kunne opnås. Derimod vil det være relevant, at regionerne kan igangsætte retsmedicinske undersøgelser af patienter med psykiske lidelser ved pludselig uventet død, hvilket er indeholdt i lovforslag L 110 fremsat 15. november 2018. Sundhedsstyrelsen kan efterfølgende, i regi af Task Force for Psykiatri, følge op på regionernes erfaringer og planlagt praksis på området.

Endelig vurderer Sundhedsstyrelsen fortsat, at anbefalingerne fra det faglige oplæg og fra forskningsstrategien om at øge fokus på forebyggende og opsporende tiltag i relation til udvikling af somatisk sygdom, sikker medicin håndtering samt gennemførelse af flere videnskabelige undersøgelser er væsentlige redskaber til at reducere overdødeligheden og skabe øget viden om tidlig og uventet død hos patienter med psykiske lidelser. Sundhedsstyrelsen vil i relation hertil følge de kommende forskningsresultater fra Survive-projektet tæt.”

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Anncathrine Carl